

Santa Maria del Mont

P U B L I C A C I Ó M E N S U A L

DIRECTOR:

PERE VAYREDA i OLIVAS

PREU DE SUBSCRIPCIÓ: 1 PESSETA L'ANY
10 CÉNTIMS EL NÚMERO

(Amb llicència eclesiàstica)

PRO CARRETERA

i III

ALTRAMENT, no es gaire difícil de preveure el canvi que es produïria damunt els factors econòmics que condicionen la vida del Santuari el dia que hom pogués saludar la inauguració del trànsit rodat emprant la ruta muntanyenca que motiva els presents articles.

¿Haveu pensat mai en les multituds que movilitzaria el Santuari de la Verge del Mont el dia que el tal ermitatge esdevingués còmodament servit per la carretera?

No hi ha pas cap dubte; assolida que fos aquesta millora, el ressorgiment de la històrica capella prendria un abast insospitat, àdhuc pels esperits més optimistes. El contingent de romeus que ara hi puja amb facilitat es triplicaria, ja a partir del primer any, adquirint, amb el temps, majors proporcions; això permetria al Rnd. Capellà Custodi de la casa desglossar el servei d'hostalatge de totes les altres atencions peculiars del seu càrrec; una entitat solvent podria muntar en una de les ales del edifici - previs els requisits que fossin pertinents al cas - l'hostatge adient on els romeus i excursionistes trobarien per un preu relativament mòdic el confort indispensable al visitant cosa la qual ara resulta inassolible pel sobrepreu que duen forçosament involucrades les dificultats del transport.

Els dies festius - durant la estació calorosa - pujarien des de la costa, i dels altres centres d'esbargiment estival o de tràfec, bella munió de famílies que, desitjoses de paladejar les emocions del contrast, deixarien per unes hores les platges assoleiades per a rebre el baume reinós de les pinoses i sadollar-se del reconfortant oxigen de la muntanya i de la flaire tonificant de les herbes bones.

Això exigiria dur a execució el projecte d'hostatgeria de l'arquitecte Sr. Renom, el qual projecte, traient excel·lent partit de les condicions topogràfiques del roquisser on seu l'ermita, posa a redós del mur calcinal que corona la muntanya - i, per consegüent, dels vents del Nord - una espaiosa galeria orientada a migdia on - àdhuc en plè hivern - els dies clars, trobarien els hostes, l'inefable confort dels banys solars notablement incrementats per la refracció del sol damunt les superfícies calcinals, a l'alçada de 1125 metres, podent gaudir, oimés, de la netedat que presenten els horitzons en aquella estació de l'any per veure, a pler, els termenals que van des de les vores de l'Aude fins a la mola del Pedraforca

Tot això que ara fé els aires d'una veritable quimera es faria cosa real i tangible el dia que la carretera escalés el cim del nostre Santuari.

Es perço, justament que els qui ens interessem per la restauració d'aquest en el seu doble aspecte de la pietat i del turisme assenyalem com a recurs el més expeditiu per arribar-hi el de donar solució adequada al problema que se'ns planteja amb caràcter d'inajornable.

No volem estendre'ns més sobre aquest tema, sinó apuntar, encara, altres conseqüències avantatjoses que vindrien involucrades amb la gran reforma; les ruïnes del monestir de Sous, per exemple, eixirien del llur abandonament secular i podrien ésser objecte de la sol·licitud dels comarcans; les aigües medicinals que estofja la muntanya serien conegudes i potser explotades així com dintre ben curt termini - adscrites al centre d'excursions que podrien fer-se des del Santuari - sorgirien una pila de belleses naturals les quals hom podria visitar amb una facilitat impensada.

Així, també, es podrien passejar les sendes benedictines de Roca-pastora tot admirant llurs balms i cingleres, llurs clapes de bosc caient damunt la roca viva, amb ses barrancades i ses fonts i, demés, la bonica miranda damunt les valls del Fluvià i Banyoles; serien assequibles a tothom les canals engorjades de La Greiola i de La Fou amb el cingle de Cantenys on nien les àguiles; cap a tramuntana les guies de turisme posarien als ulls de l'excursionista les formoses pinoses de Les Valls i la paorosa esfondrada de Bonagre, com damunt Rocamajor es podrien explorar les balms d'En Roger i cap a Llorona les *tules* de Les Lloredes i de l'Armada encara desconegudes dels nostres rodmons.

¡ Admiradors de la natura i devots de la Verge del Mont! fem entre tots l'esforç que calgui per aconseguir-la i tindrem ço que es mereix el Santuari de la nostra Patrona: la carretera que és la veritable clau del ressorgiment pel qual treballem i al qual creiem, té, aquell, un dret imprescriptible.

DE LA TERRA AL CEL

FOGUEJAVA encara l'estiu quan excursionant per les verdes muntanyes olotines de molssoses prades i espadades cingleres vaig ésser sorpresa d'un espectacle solemniament emocionant que voldria explicar si a mes mans l'inexperta ploma encertés a seguir el dictat del pensament.

Després d'una llarga caminada, en una mena d'inconsciència que dona la suggestió dels espectacles de la natura fruit pas a pas, de sorpresa en sorpresa, em trobí sobtadament al cim d'un pic de roques que era com el campanar d'aquella immensa ciutat sense cases, sense homes i sense remors; la ciutat dels camps, la vera ciutat-jardí on els carrers són rius, els habitants ocells, els espectacles dies de sol i nits de lluna amb corteig de pàl·lides estrelles i feixes florides i negres boscos solitaris.

Ja en diuen «El Castell» d'aquell cim de roques cendroses, a un tirat de fona del Santuari de Finestres; aquell cim que es guanya per una escala de roca viva que jo anava pujant delitosa pensant que la visió de la cima em pagaria crescudament les fatigues de la pujada.

Verament l'espectacle a dalt fou plè d'encant i d'emoció.

Retrobar el que s'estima després de llargs dies d'absència ens omplena els ulls i dels ulls baixa al cor per la misteriosa escala dels nervis i s'escampa pel cos i l'ànima com una riuada d'amor, com la manyaga d'una carícia adorada.

I ço que trobava sola mos ulls amplament badats era aquell Empordà lluminós, aquelles blaves muntanyes llunyanes, aquella catifa de seda i or estesa sota la volta d'un cel de zafir que anava empal·lidint al abaixar-se per fer un peló al mar que com una cinta safí blau posava un fistó a les verdes terres de la plana, de grega recordança. A vegades les muntanyes i els prats olotins portaven la meva contemplació a ses fresques i florides feixes i a sos grisos penyalars... més la visió de l'Empordà, del meu estimat Empordà, tornava a atraure els meus ulls mai saciats de sa bellesa, cap a la radiant planúria.

Escampant la mirada saltà a mos ulls la visió d'aquesta Santa muntanya de la Mare de Déu del Mont, alçant-se mil·lenària i superba, plena de precés i esperances dels cors dels pobles i les masies de la Garroixa que la tenen com a Mare, com a Reina i com Amiga. La nostra, la meva muntanya sagrada; la nostra, la meva Verge Santíssima que allà dalt arran de cel te l'alfaret humil plè d'un perfum fervorós amb la volta coberta d'exvots dels creients agraïts prova ben palesa dels molts miracles de eixa dolça Verge.

La Santa muntanya patriarcal que tothom ha pujat un dia o altre com si aquest romiatge tan bell fos un deure de tots els empordanesos rics o pobres, joves o vells, homes o dones o criatures.

I allà a sos peus esborrat per la calitja llunyanament dibuixat veia el poblet que fou bressol de ma vida i de mes primeres il·lusions, al que enviava un salut i un record des de el cim de «El Castell» des de els badius d'aquell campanar encantat, on en lloc de campanes hi branda la tramuntana tocant a glòria quan el sol s'alça rera el mar o cantant planyívolament sa posta quan mor al fons de les muntanyes.

HORES DE BESALÚ CULTES

I

ELS benedictins, que sojornaven claustralment, en el reial monestir de Sant Pere, són fora.

Ho sentim amb melangia.

El cant gregorià, no ressonarà ara, sota aquestes voltes glorioses i centenàries.

Les essències i perfums, elixirs i vins tònicos que elaboraven, seran com meravella científica, del seu pas industrial, per la vila dels comtes.

Consignem els estudis històrics, que creava entre altres, frá, Dom Amand Sequestra, O. S. B. qui deixa escrita una monografia sobre el susdit monestir, interesantíssima, la qual bé mereix els honors de l'edició.

El conjunt, resplandeix a plè vent i plasma la seva tasca, en el seu exili a terres de la Garrotxa.

Lloem àdhuc, aquests sembradors espirituals, que quan els horrors de la Guerra Gran, sentiren el clam i el perill de la seva terra i mudaren llurs hàbits i tasques, per conuiu i lluitar a les trinxeres defensant la causa de la Pàtria

I la França, penedida i agràida, esborra aquell gest odiós i antihumà d'Emili Combes. I amb el plany de mare, clamà a aquests fills, per què s'hi reintegressin.

Oh, els Estadistes que reconeixen i borren els errors contra Natura!

Oh, els pobles que els posseïxen, atenen, guarden!

Ço i molt més, m'ha suggerit Besalú, mentre els darrers benedictins, liquidaven la seva estada

En la seva partença, els hi donem l'adeu! ..

El monestir de Sant Pere, sembla com si quedés orfe.

En aquestes hores, una convicció i una emoció ens ha mogut, jo, creient amb els homes; més que amb els homes, amb l'alta virtut i espiritualitat dels homes

TEODOR PLANES.

Misses a Intenció de:

Pilar Costa, de Liadó
 Josep Congost, de Banyoles
 Joan Soler, de Banyoles
 Mateu Serra, de Banyoles
 Teresa Geli, de Sant Mori
 Maria Vilanova, d'Albanyà
 Francisca Vinardell, de Cornellà de Terri
 Dolors Rovira, de Sagaró
 Narcís Font, de Fontcuberta
 Josep Pardós, de La Pera
 Francisca Ribera, de Barcelona

ADMINISTRACIÓ

Des d'aquesta secció hom donarà mensualment notícia als nostres llegidors de les quantitats recollides a favor del nostre Santuari, i de com s'inverteixen les almoines; sempre estaran a disposició dels donants de sumes superiors a 100 ptes. anuals, els comprovants que es guarden en aquest Santuari.

Almoines rebudes per la restauració d'aquest Santuari del Mont:

	Suma anterior.	923'95 ptes.
Ramon Prujà, de Mayà	4'00	•
Carles Bosch, de Campmany	4'00	•
Jaume Soler, d'Avinyonet	4'00	•
Josep Plá, de Girona	4'00	•
Josep Maria de Falgàs	25'00	•
Família Busquet, de Mieres	10'00	•
Joaquim Blanch	5'00	•
Teresa Salleras, de Figueres.	5'00	•
Baudili Bosch, de Esponellà.	6'00	•
Benet Sala i Prat, d'Esponellà	5'00	•
Pere Abulf, de Besalú	1'00	•
Família Mata, de Les Preses	25'00	•
		1021'95 ptes.

(Despeses per la restauració del Santuari)

	Suma anterior.	599'90 ptes.
Per ports de 5 càrregues cimà	40'00	•
Per ports tubs des de Mayà	15'00	•
21 jornals paleta.	147'00	•
6 jornals manobra	27'00	•
48 peces tubs compra i ports fins a Mayà	44'95	•
Per 22 jornals paleta, 11 de manobra 6 pinzells i mitja lliura de blau.	206'25	•
Per una finestra i vidres.	40'50	•
		1120'60 ptes.

Amb les despeses més amunt relacionades s'han reposat per dues vegades els teulats, de tal manera que, de moment, les humitats ja no fillren; si bé això és un adob

interf puix les mullenes que el muntatge ha suportat, amb el curs dels anys de decadència, fan necessari el canvi total de la coberta, ço que suposa un cost de unes 5000 pessetes.

S'ha enrajolat també una part del terrat, obra de primera necessitat ja que les perllongades humitats malmenaven la volta, amb risc d'un esfrondament.

(Seguirà)

Per subscripcions, estampes i goigs de Santa Maria del Mont a casa

Llibreria Francisco Geli: (Plateria)	Girona
• F. Mateu de	Banyoles
• Joan Banet de	Olot
• Vídua Masdevall de	Figueres
Mossèn Llambert Font	Sant Feliu de Guíxols

NOTICIARI

• Heu's ací la relació de visites que podem oferir als nostres lectors com a relitzades al nostre Santuari, durant les darreres setmanes:

SETEMBRE, dia 26. - Un estol de Besalú i Barcelona.

Dia 28. - Diferents excursionistes predominant barcelonins.

Dia 29. - Devots de Figueres, Lladò, Llorona i Barcelona.

Dia 30. - Entusiastes d'Olot, Girona i diferents indrets empordanesos.

OCTUBRE, dia 6. - Venen 39 devots de Cabanes.

Dia 7. - Crespià i Besalú ens porten 17 excursionistes, i Torroella de Fluvià. 14.

Dia 14. - Arriven 49 visitants entre els quals es destaquen uns orfeonistes de Navata els quals durant la Santa Missa oferiren a la Verge llurs refilades.

Dia 21. - 5 excursionistes de Sant Daniel (Girona).

Dia 24. - 6 excursionistes de Barcelona.

Dia 29. - 10 de Mayà.

A hores d'ara, ascendeixen a 4.000 els excursionistes que han visitat el nostre Santuari en la present temporada.

Oferim aquesta dada, als que sentin pessimisme davant el projecte de la carretera de la Mare de Déu del Mont

• Podem gaudir ja del majestuós espectacle del Canigó nevat. Mossèn Cinto, el poeta nacional, quan sojornava en aquest cim, s'embadalia davant la caputxa de l'enyorat Canigó del seu poema immortal.

• Al costat del gaudir dels ulls a que ens referim en la precedent nota, cal anotar que hem gustat d'una collita esplèndida de bolets que han recreat el paladar d'una infinita corrua de boletaires que han estat atrets per la nostra muntanya com cargols que apareixen a la més lleu ruixada.

• Per motius de salut s'ha reintegrat a la seva llar, l'amic i devot d'aquest Santuari, el Rvd. Vicari de Llorona Mn. Lluís Frigola. Li desitgem un ràpid i total restabliment.

• Ha lliurat la seva ànima a Déu, Mossèn Gregori Vila, Rector que fou de Vilademuls (a. C. s.)

• Les 25 pessetes que en el darrer número consignàvem com entregades pel nostre volgutíssim director Sr. Vayreda, devem fer constar prevenen d'una almoïna feta pel Sr. Joaquim Bech de Careda i Olivet, resident a Mainz (Alemanya).

• També és precís fem constar que l'article publicat en el nostre darrer número sota el títol «Notes de Viatge» procedeix del nostre estimat confrare «Patria» de Manresa.

• Per al diumenge 18 dels corrents, l'important societat d'excursionisme de Girona, el Grup Excursionista i Esportiu Gironí, té anunciada una visita col·lectiva a aquest Santuari.